

PRZEGLĄD ZACHODNI

ORGAN INSTYTUTU ZACHODNIEGO W POZNANIU

Z TREŚCI:

ARTYKUŁY

- S. KUBIAK, Z zagadnień polityki niemieckiej wobec Wielkopolski w przededniu powstania 27 XII 1918 r.
B. WIEWIÓRA, Tzw. „Recht auf die Heimat“
M. TOMALA, Niemiecka Republika Federalna w europejskich organizacjach gospodarczych
L. NOWAK, Sprawy polskie u Gotfryda Kellera

MATERIAŁY

PRZEGLĄDY

NOTY

KORESPONDENCJE

OCENY I OMÓWIENIA

ZAPISKI BIBLIOGRAFICZNE

Z KRONIKI INSTYTUTU ZACHODNIEGO

5
1958

INSTYTUT ZACHODNI
Przegląd Zachodni, nr 5, 1958

POZNAŃ
Instytut Zachodni

PRZEGLĄD ZACHODNI

D W U M I E S I Ę C Z N I K

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY	Str.
S. Kubiak, Z zagadnień polityki niemieckiej wobec Wielkopolski w przedniu powstania 27 XII 1918 r.	1
*	
B. Wiewióra, Tzw. „Recht auf die Heimat”	23
*	
M. Tomala, Niemiecka Republika Federalna w europejskich organizacjach gospodarczych	38
*	
L. Nowak, Sprawy polskie u Gotfryda Kellera	53
MATERIAŁY	
M. Pollak, Biuro Ziem Odzyskanych w Ministerstwie Oświaty	79
*	
J. Wojciechowska, Przyczynek do udziału mniejszości niemieckiej w hitlerowskiej akcji eksterminacyjnej w Bydgoszczy	99
*	
H. Edel-Kryński, Powiat elbląski	106
K. Żygulski, Adaptacja dzieci repatriantów w szkole na Ziemiach Zachodnich	117
PRZEGLĄDY	
A. W. Walczak, Przesiedleńcy i „obrona psychologiczna”	127
F. Miedziński, Wahania opinii zachodnioniemieckiej	133
K. M. Pospieszalski, Referendum przeciw uzbrojeniu atomowemu w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego NRF	148
*	
Z. Nowak, Z zagadnień rynku pracy w Niemczech zachodnich	159
*	
M. Suchocki, Z problematyki współczesnej literatury niemieckiej	163
*	
A. Więcek, Rola i zadania muzeów Ziem Odzyskanych	172
NOTY	
A. W. W., Problem zjednoczenia w interpretacji kuratorium „Niepodzielne Niemcy”; A. W. W., Victoria na Brandenburger Tor	180-183
*	

(C. d. spisu treści - na str. 3 okładki)

T. *Krajczyk*, Ofensywa gospodarcza NRD, TK., Rozwój gospodarczy w NRD w I półroczu 1958 r. — T. K., Udział kapitałów amerykańskich w przemyśle NRF; TK., Trzy największe banki zachodnioniemieckie; TK., Sytuacja w przemyśle węglowym w NRF 184-192

M. B., Wokół 400-lecia uniwersytetu w Jenie; S., Historycy NRD potępią postawę historyków zachodnioniemieckich; M. B., Politechnizacja szkolnictwa w NRD; M. B., Film w NRD; — M. B., Wymiana studentów pomiędzy Polską a Niemiecką Republiką Federalną 193-201
M. B., Śmierć J. R. Bechera 201-202

KORESPONDENCJE

W. *Staszewski* (Szkłarska Poręba), Problematyka jeleniogórska w prasie dolnośląskiej 203
J. *Gaca* (Poznań), Drawsko w latach 1945—1957 219
J. *Muszyński* (Zielona Góra), Praca konserwatorska w woj. zielonogórskim 223
A. *Stafiński* (Szczecinek), Osadnictwo w powiecie szczecińskim po odzyskaniu niepodległości 230
K. *Slaski* (Poznań), Wakacyjne studium naukowe pomorzoznawcze w Koszalinie 233

OCENY I OMÓWIENIA

Ostdeutschland unter polnischer Verwaltung. Vorträge gehalten auf der Tagung des Steinbacher Kreises am 3. 5. Januar 1957 in Herne 1958. (Omów. *M. Wojciechowski*) 235
Gesamtdeutsche Ostpolitik. Deutschland, Russland, Polen. (Omów. *Z. K.*) 241
Ludwig *Erhard*, Wohlstand für alle. (Omów. *Z. Nowak*) 243
Ernst *Deuerlein* CDU/CSU 1945—1957. Beiträge zur Zeitgeschichte. (Omów. *K. Nowak*) 251
Anneliese *Thimme*, Hans *Delbrück* als Kritiker der Wilhelminischen Epoche. (Omów. *J. Krasuski*) 255
Wolfgang *Förster*, General-Oberst *Ludwig Beck*. Sein Kampf gegen den Krieg. (Omów. *J. Krasuski*) 258

ZAPISKI BIBLIOGRAFICZNE

Niemcy w dobie imperializmu (zestawili *J. Krasuski* i *Z. Kulak*) 261

Z KRONIKI INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Wizyta redaktora z Tel-Awiwu. — Studia zagraniczne pracowników IZ 263

REDAKCJA I ADMINISTRACJA „PRZEGLĄDU ZACHODNIEGO”
INSTYTUT ZACHODNI, POZNAŃ, UL. CHEŁMOŃSKIEGO 1, m. 7/8
TELEFON 632—37.

KOMITET REDAKCYJNY

Kazimierz Piwarski — przewodniczący, *Tadeusz Cyprian*, *Witold Jakóbczyk*,
Zdzisław Kaczmarczyk, *Alfons Klafkowski*, *Gerard Labuda*, *Janusz Pajewski*,
Michał Pollak, *Mieczysław Suchocki*, *Jan Wąsicki*

Korektorzy naukowci: *Maria Morkowska*, *Marian Pachucki*

Zam. 616/87 - Ark. wyd. 25,0, druk. 16,50 - Skład rozp. 15. X. 1958 - Druk ukończ. w listopadzie 1958
Nakład 1419 - Drukowano na papierze druk. sat. kl. V, form. 70×100/16, g 60 - R-11 - Cena zł 30,—

POZNAŃSKA DRUKARNIA NAUKOWA, ULICA FREDRY 10

PRZEGLĄD ZACHODNI

D W U M I E S I Ę C Z N I K

ROCZNIK XIV
R O K 1 9 5 8

TOM III
(nr 5—6)

POZNAŃ
INSTYTUT ZACHODNI
1 9 5 8

No 14
BP/10000

SPIS TREŚCI TOMU III ZA ROK 1958

ARTYKUŁY

	Str.
Gruchman Bohdan, Stopa życiowa mieszkańców Ziemi Zachodnich (w świetle obrotów detalicznych)	270
Kłafkowski Alfons, Powstanie Wielkopolskie czeka na swe opracowanie	265
Kubiak Stanisław, Z zagadnień polityki niemieckiej wobec Wielkopolski w przededniu powstania 27 XII 1918 r.	1
Nowak Ludmiła, Sprawy polskie u Gotfryda Kellera	53
Nowak Kazimierz, Stosunek ugrupowań burżuazyjnych w Niemieckiej Republice Federalnej do unitaryzmu i federalizmu	280
Rogalski Aleksander, Oswald Spengler (zagadnienie żywotności jego poglądów)	313
Tomała Mieczysław, Niemiecka Republika Federalna w europejskich organizacjach gospodarczych	38
Wiewióra Bolesław, Tzw. „Recht auf die Heimat”	23

MATERIAŁY

Chojnacki Władysław, Niemieckie tłumaczenia z prasy polskiej 1858—1958	382
Chomicz Adam, Walka wsi Dąbrówki o polskość w świetle tradycji miejscowej	337
Edel-Kryński Henryk, Powiat elbląski	106
Kajan Tadeusz, Wymowny dokument w sprawie odszkodowań dla ofiar prześladowań hitlerowskich	368
Krasuski Jerzy, „Grenzboten” o sprawie polskiej (1900—1918)	371
Pollak Michał, Biuro Ziemi Odzyskanych w Ministerstwie Oświaty	79
Serwański Edward, Procesy przestępców wojennych w Niemczech zachodnich	351 351
Wojciechowska Janina, Przyczynki do udziału mniejszości niemieckiej w hitlerowskiej akcji eksterminacyjnej w Bydgoszczy	99
Żygulski Kazimierz, Adaptacja dzieci repatriantów w szkole na Ziemiach Zachodnich	117

PRZEGLĄDY

Krajczycki Tadeusz, Ekspansja gospodarcza i polityka pieniężna NRF	408
Miedziński Florian, Wahania opinii zachodnioniemieckiej	133
Miedziński Florian, Wizyta delegacji partyjno-rządowej Niemieckiej Republiki Demokratycznej w Polsce	399
Nowak Zdzisław, Z zagadnień rynku pracy w Niemczech zachodnich	159
Pospieszalski Karol Marian, Referendum przeciw uzbrojeniu atomowemu w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego NRF	148
Radkiewicz Wacław, Z zagadnień struktury agrarnej i zatrudnienia w rolnictwie NRF	413
Suchocki Mieczysław, Z problematyki współczesnej literatury niemieckiej	163
Walczak Antoni W., Przesiedleńcy i „obrona psychologiczna”	127
Walczak Antoni W., Niekonsekwencje polityki SPD	405
Więcek Adam, Rola i zadania muzeów Ziemi Odzyskanych	172

NOTY

A. W. W., Problem zjednoczenia interpretacji kuratorium „Niepodzielne Niemcy”; A. W. W., Victoria na Brandenburger Tor	180—183
--	---------

*

T. Krajczycki, Ofensywa gospodarcza NRD; T. K., Rozwój gospodarczy w NRD w I półroczu 1958 r.; T. K., Udział kapitałów amerykańskich w przemyśle NRF; T. K., Trzy największe banki zachodniemieckie; T. K., Sytuacja w przemyśle węglowym w NRF 184-192

M. B., Wokół 400-lecia uniwersytetu w Jenie; S., Historycy NRD potępiają postawę historyków zachodniemieckich; M. B., Politechnizacja szkolnictwa w NRD; M. B., Film w NRD; M. B., Wymiana studentów pomiędzy Polską a Niemiecką Republiką Federalną 193-201

M. B., Śmierć J. R. Bechera 201-202

S., Nowa wersja planu Rapackiego w świetle prasy niemieckiej; J. M., Sprawa zmiany położenia prawnego Berlina; M., Wyniki wyborów w NRD; M., Premier Grotewohl o zasadach polityki NRD; A. W. W., Wizyta Heussa w Wielkiej Brytanii; J. S., „Związek Wypędzonych” 417-427

Z. N., Wykonanie planu gospodarczego na 1958 r. w Niemieckiej Republice Demokratycznej; Z., Wyraz solidarności Niemieckiej Republiki Demokratycznej z klasą robotniczą Niemiec zachodnich; Z., Konsumpcja tłuszczu w NRD i w NRF; T. K., Wkłady oszczędnościowe w NRD; T. K., Dalsza obniżka cen w NRD; Stosunki handlowe Polski z Niemiecką Republiką Federalną 428-431

M. B., IV Niemiecka Wystawa Sztuk Pięknych w Dreźnie; M. B., Laureaci nagrody Henryka Heinego na rok 1958; M. B., Arnold Zweig laureatem nagrody leninowskiej; J. S., Nowy ośrodek tzw. Ostforschung; Z. K., Czy to jest „maksymalnie osiągalny obiektywizm”? 432-435

Kw., Inauguracja „Roku Kajki” 435

KORESPONDENCJE

Dzieduszycki Wojciech (Wrocław), Trzynastcie lat pracy wrocławskich teatrów dramatycznych 437

Gaca Józef (Poznań), Drawsko w latach 1945—1957 219

Kajan Tadeusz (Zielona Góra), Pamięci działacza i patrioty — Jana Baczewskiego 442

Muszyński Jan (Zielona Góra), Praca konserwatorska w woj. zielonogórskim 223

Piskorski Czesław (Szczecin), Niektóre problemy ruchu letniskowo-turystycznego w województwie szczecińskim 443

Stafiński Aleksander (Szczecinek), Osadnictwo w powiecie szczecińskim po odzyskaniu nieopdległości 230

Staszewski Wojciech (Szklarska Poręba), Problematyka jeleniogórska w prasie dolnośląskiej 203

Ślaski Kazimierz (Poznań), Wakacyjne studium naukowe pomoroznawcze w Koszalinie 233

POLEMIKI I Dyskusje

Wróblewski Tadeusz i Jasiewicz Zbigniew, Uwagi do artykułu J. Tomaszewskiego „Z badań nad integracją społeczną na Ziemiach Zachodnich” 450

OCENY I Omówienia

Bracher Karl Dietrich, Die Auflösung der Weimarer Republik. Eine Studie zum Problem des Machtverfalls in der Demokratie. Parteien in der Bundesrepublik. Studien zur Entwicklung der Parteien bis zur Bundestagswahl 1953 (omów. Jerzy Krasuski) 467

	Str.
Cwojdrak Günther, Die literarische Aufrüstung (omów. Mieczysław Suchocki)	476
Deuerlein Ernst, CDU/CSU 1945—1957. Beiträge zur Zeitgeschichte (omów. Kazimierz Nowak)	251
Erhard Ludwig, Wohlstand für alle (omów. Zdzisław Nowak)	243
Elsner Rudolf, Zur Charakteristik des Deutschen Ostmarkenvereins (omów. Witold Jakóbczyk)	464
Förster Wolfgang, General-Oberst Ludwig Beck. Sein Kampf gegen den Krieg (omów. Jerzy Krasuski)	258
Gentzen Felix Heinrich, Grosspolen im Januaraufstand (omów. Witold Jakóbczyk)	464
Gomolec Ludwik, Powstanie Wielkopolskie 1918—1919 (omów. Jerzy Marczewski)	460
Gesamtdeutsche Ostpolitik. Deutschland, Russland, Polen (omów. Z. K.)	241
Kulisz Edmund, Twoje miasto Zielona Góra (omów. Benicjusz Głębocki)	433
List's Verdens-Atlas (omów. Józef Januszewski)	476
Meyer Arnold Oskar, Bismarck. Der Mensch und der Staatsmann (omów. Witold Jakóbczyk)	471
Nadodrze (omów. Andrzej Kwilecki)	434
Ostdeutschland unter polnischer Verwaltung. Vorträge gehalten auf der Tagung des Steinbacher Kreises am 3. 5. Januar 1957 in Herne, 1958 (omów. Marian Wojciechowski)	235
Razwítie narodnogo chozjajstwa Giermanskoj Diemokraczeskoj Riespubliki (Statisticzeskije pokazateli) (omów. Benicjusz Głębocki)	473
Statistisches Jahrbuch für die Bundesrepublik Deutschland 1956 (omów. Benicjusz Głębocki)	474
Studien zur älteren Geschichte Ost Europas I. Teil, redigiert v. Günther Stökl (omów. Zdzisław Kaczmarczyk)	465
Thim me Anneliese, Hans Delbrück als Kritiker der Wilhelminischen Epoche (omów. Jerzy Krasuski)	255
Zapiski Koszalińskie zes. 2 (omów. Z. D.)	486

ZAPISKI BIBLIOGRAFICZNE

Krasuski Jerzy i Kulak Zbigniew, Niemcy w dobie imperializmu	261, 488
--	----------

Z KRONIKI NAUKOWEJ

Marczewski Jerzy, Sesja naukowa poświęcona problematyce Powstania Wielkopolskiego	496
---	-----

Z KRONIKI INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Wizyta redaktora z Tel-Awiwu. — Studia zagraniczne pracowników IZ	263
Walne Zebranie członków Instytutu Zachodniego. — Zebrania pracowników Instytutu Zachodniego. — Wizyta prof. A. Snejdárka	500

KOMITET REDAKCYJNY

Kazimierz Piwarski — *przewodniczący*, Tadeusz Cyprian, Witold Jakóbczyk,
Zdzisław Kaczmarczyk, Alfons Klafkowski, Gerard Labuda, Janusz Pajewski,
Michał Pollak, Mieczysław Suchocki, Jan Wąsicki

Korektorzy naukowci: Maria Morkowska, Marian Pachucki.